

Αθήνα, 26 Μαΐου 2022

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τους κ.κ. Υπουργούς
Περιβάλλοντος και Ενέργειας
Υγείας

ΘΕΜΑ: Μέτρα για αντιμετώπιση της Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης

Τον τρέχοντα μήνα, δόθηκε στην δημοσιότητα η έκθεση της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Περιβάλλοντος με τον τίτλο «Air quality in Europe 2021»¹. Από τα κύρια ευρήματα της έκθεσης αναφέρονται:

- Παρά τις όποιες βελτιώσεις, η ατμοσφαιρική ρύπανση συνεχίζει να αποτελεί παράγοντα ανησυχίας για τους ευρωπαίους.
- Η ατμοσφαιρική ρύπανση βάρυνε τους κατοίκους της Ευρώπης, με πρόωρους θανάτους και κατά την διάρκεια του 2019.
- Το Zero Pollution Action Plan της ΕΕ, έχει θέσει σαν στόχο την μείωση των πρόωρων θανάτων από την έκθεση σε μικροσωματίδια, κατά 55% μέχρι το 2030.

Ο Διεθνής Μετεωρολογικός Οργανισμός στην αντίστοιχη έκθεση του² διαπιστώνει ότι, το 2020 οι περιορισμοί λόγω της Covid-19 προκάλεσαν μια εφήμερη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης σε πολλές περιοχές του κόσμου και ιδίως σε μεγάλες μητροπόλεις, όμως ταυτόχρονα καταγράφηκε αύξηση ορισμένων ρύπων, επικίνδυνων για την υγεία, των οποίων οι επιπτώσεις στην κλιματική αλλαγή είναι δύσκολο να καθοριστούν. Η έκθεση του WMO δείχνει ότι σε ορισμένες πόλεις η συγκέντρωση μικροσωματιδίων μειώθηκε έως και κατά 40% κατά τη διάρκεια της καραντίνας, την άνοιξη του 2020, σε σύγκριση με την περίοδο 2015-19. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνεται και από την αντίστοιχη υπηρεσία (Δ/ΝΣΗ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ & ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑΣ, ΤΜΗΜΑ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑΣ του ΥΠΕΝ) στην ετήσια έκθεση³. Οι εκπομπές σωματιδίων όμως αυξήθηκαν και η ποιότητα του αέρα χειροτέρευσε ξανά, όταν έληξαν τα μέτρα. Μάλιστα, επισημαίνει ότι η αύξηση στην ατμόσφαιρα του μεθανίου (CH₄) και των οξειδίων του αζώτου (N₂O) ακολουθεί ραγδαίους ρυθμούς αύξησης.

Είναι γνωστές οι επιπτώσεις στην υγεία που προκαλούνται από την «κακή» ποιότητα του αέρα. Για παράδειγμα, στα παιδιά, η ατμοσφαιρική ρύπανση προκαλεί μειωμένη ανάπτυξη και λειτουργία των πνευμόνων,

¹ ΕΕΑ: **Air quality in Europe 2021**.

Report no. 15/2021, HTML - TH-AL-21-014-EN-Q - ISBN 978-92-9480-403-7 - ISSN 1977-8449 - doi: 10.2800/549289

² **WMO: State of the Global Climate 2021, (WMO-No. 1290), 2022**

³ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑΣ 2020, ΜΑΙΟΣ 2021.

αναπνευστικές λοιμώξεις και επιδεινούμενο άσθμα, ενώ στους ενήλικες, ισχαιμική καρδιοπάθεια και εγκεφαλικά επεισόδια, διαβήτη και νευροεκφυλιστικές καταστάσεις. Επιπλέον, στην ατμοσφαιρική ρύπανση βρίσκεται εύφορο έδαφος και ο κορωνοϊός. Επιστημονικές έρευνες σε ΗΠΑ, Ε.Ε. και Κίνα, έδειξαν ότι ο ιός μεταδίδεται με τα εισπνεόμενα αιωρούμενα σωματίδια και συνεπώς όσο μεγαλύτερη είναι η συγκέντρωσή τους στην ατμόσφαιρα μιας πόλης, τόσο αυξάνεται ο κίνδυνος προσβολής.

Τον περασμένο Σεπτέμβριο ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (WHO) εξέδωσε νέες κατευθυντήριες⁴ οδηγίες για ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα, αυστηρότερες από τις προηγούμενες, επισημαίνοντας ότι, ακόμη και οι χαμηλές συγκεντρώσεις PM_{2.5} προκαλούν σημαντικούς κινδύνους για την υγεία. Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Περιβάλλοντος στην τελευταία αναθεώρηση της ως άνω έκθεσης που έγινε την 30.03.2022, συγκρίνοντας τους κανονισμούς που ισχύουν σήμερα και καλύπτουν μόλις το 4-34% (ανά ρύπο) των ευρωπαίων, διαπιστώνει ότι, εάν υιοθετηθούν οι νέες κατευθυντήριες γραμμές του Π.Ο.Υ., η προστασία, πλέον, μπορεί να επεκταθεί και να καλύπτει πολύ μεγαλύτερα ποσοστά των πολιτών, ιδιαίτερα σε ρύπους όπως PM_{2.5} (97%), όζον (99%), διοξείδιο του αζώτου (94%) .

Πέραν των παραπάνω να υπενθυμίσουμε ότι, το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Η.Ε. την 08.10.2021⁵ διακήρυξε ότι η πρόσβαση σε καθαρό και υγιές περιβάλλον αποτελεί θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα.

Ενώ, η σημαντική συζήτηση για την μείωση των ορίων των ατμοσφαιρικών ρύπων έχει αρχίσει, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μετά από προειδοποίηση του Σεπτεμβρίου 2019 και την μη ικανοποιητική απάντηση της παρούσας Ελληνικής κυβέρνησης, έχει προσφύγει τον περασμένο Οκτώβριο στο ΔΕΕ για παραβάσεις των υποχρεώσεων της και ιδιαίτερα για παράλειψη θέσπισης μέτρων ώστε να μετριαστεί η περίοδος υπερβάσεων οριακών τιμών για τα οξείδια του αζώτου στην πόλη των Αθηνών⁶. Η υπόθεση, βέβαια, αφορά την περίοδο 2010-2014.

Δεδομένου ότι :

- Η ατμοσφαιρική ρύπανση εξακολουθεί να αποτελεί τον μεγαλύτερο περιβαλλοντικό κίνδυνο για την υγεία στην ΕΕ, ευθύνεται για σχεδόν 350.000 πρόωρους θανάτους ετησίως, και έχει δυσμενείς επιπτώσεις στην Υγεία, στο κλίμα και τα οικοσυστήματα, στο περιβάλλον, στη πολιτιστική κληρονομιά και στην οικονομία.
- Η αντιμετώπιση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης περιλαμβάνεται στις κορυφαίες προτεραιότητες του σχεδίου ανάκαμψης της ΕΕ.
- Το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών αναγνώρισε ότι η πρόσβαση σε ένα καθαρό και υγιές περιβάλλον αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα, δίνοντας βαρύτητα στην μάχη κατά της κλιματικής αλλαγής, αφού, ελεύθεροι χώροι και οι λύσεις που βασίζονται στη φύση είναι καθοριστικοί παράγοντες για την υγεία και την ευημερία των πολιτών.

Ερωτώνται οι κ.κ. υπουργοί:

- 1. Τί μέτρα άμεσης απόδοσης προτίθενται να λάβουν, ώστε να αυστηροποιηθούν οι οριακές τιμές για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα;**

⁴ WHO global air quality guidelines. Particulate matter (PM_{2.5} and PM₁₀), ozone, nitrogen dioxide, sulfur dioxide and carbon monoxide. Executive summary. Geneva: World Health Organization; 2021. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.

⁵ <https://news.un.org/en/story/2021/10/1102582>

⁶ <https://www.lawspot.gr/nomika-nea/atmosfairiki-rypansi-stin-athina-sto-dikastirio-tis-ee-parapempetai-i-ellada>

2. Τί μέτρα άμεσης απόδοσης προτίθενται να λάβουν ώστε να, ευθυγραμμιστούν με τις κατευθυντήριες οδηγίες του ΠΟΥ (ρύθμιση των εκπομπών στη πηγή, πρόληψη ρύπανσης, κ.λ.π) και πότε;
3. Τί μέτρα άμεσης απόδοσης προτίθενται να λάβουν και ποιο το χρονοδιάγραμμα για την αντιμετώπιση της υπέρβασης των οριακών τιμών για τα αιωρούμενα σωματίδια (PM₁₀) και για το διοξείδιο του αζώτου (NO₂), θέματα για τα οποία η χώρα μας έχει παραπεμφθεί στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για την Θεσσαλονίκη και την Αθήνα;
4. Τί μέτρα άμεσης απόδοσης προτίθενται να λάβουν και ποιο το χρονοδιάγραμμα για την λήψη μέτρων ώστε η περίοδος υπέρβασης των παραπάνω ρύπων να είναι όσο το δυνατόν συντομότερη;
5. Σε ποιο στάδιο βρίσκεται το, ήδη ολοκληρωμένο από πλευράς μελετών, Επιχειρησιακό Σχέδιο για την αντιμετώπιση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στη Θεσσαλονίκη;
6. Σε ποιο στάδιο βρίσκεται το Επιχειρησιακό Σχέδιο για αντιμετώπιση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στην Αθήνα;
7. Ποιος ο σχεδιασμός των υπόψη Υπουργείων για τη προστασία της ποιότητας του αέρα και κατ' επέκταση, της βελτίωσης ποιότητας Ζωής και Υγείας των πολιτών;

Η ερωτώσα Βουλευτής

Καφαντάρη Χαρούλα (Χαρά)

Αβραμάκης Ελευθέριος

Αναγνωστοπούλου Αθανασία (Σία)

Αυγέρη Θεοδώρα (Δώρα)

Αυλωνίτης Αλέξανδρος – Χρήστος

Βαρδάκης Σωκράτης

Βέττα Καλλιόπη

Γιαννούλης Χρήστος

Δρίτσας Θεόδωρος

Ζεϊμπέκ Χουσεΐν

Ηγουμενίδης Νίκος

Θραψανιώτης Εμμανουήλ

Κασιμάτη Ειρήνη (Νίνα)

Λάππας Σπυρίδων

Μάλαμα Κυριακή

Μαμουλάκης Χαράλαμπος (Χάρης)

Μάρκου Κωνσταντίνος

Μπάρκας Κωνσταντίνος

Παπαηλιού Γιώργος

Παπανάτσιου Κατερίνα

Πέρκα Θεοπίστη (Πέτη)

Πούλου Παναγιού (Γιώτα)

Σαντορινιός Νεκτάριος

Σκουρλέτης Παναγιώτης (Πάνος)

Σπίρτζης Χρήστος

Συρμαλένιος Νίκος

Τελιγορίδου Ολυμπία

Τριανταφυλλίδης Αλέξανδρος

Τσίπρας Γιώργος

Φάμελλος Σωκράτης

Φίλης Νικόλαος

Φωτίου Θεανώ

Χρηστίδου Ραλλία

Ψυχογιός Γεώργιος